

Рішення

разової спеціалізованої вченої ради PhD 16757

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Блумгардт Софі, 1966 року народження, громадянка Австрії, освіта вища. У 1989 р. закінчила Київський державний педагогічний інститут іноземних мов за спеціальністю Німецька мова і здобула кваліфікацію вчителя німецької мови. Аспірантка кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконала акредитовану освітньо-наукову програму 011 Освітні, педагогічні науки.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, № 297 від 22.07.2026 року, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Сокол Мар'яни Олегівни, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів

Дацків Ольги Павлівни – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Обіход Інна Василівни – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Офіційних опонентів

Свиридюк Віри Петрівни – доктора педагогічних наук, доцента, доцента кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов Київського

національного лінгвістичного університету.

Шовкової Тетяни Анатоліївни – кандидата педагогічних наук, доцента кафедри германської філології та перекладу Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

на засіданні «3» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Блумгардт Софі на підставі публічного захисту дисертації «Формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник – Задорожна Ірина Павлівна, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 9 опублікованих наукових праць. З них – 4 статті у наукових фахових виданнях категорії Б, 5 – тези доповідей, що опубліковані в збірниках матеріалів конференцій.

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Блумгардт С. Психологічні та методичні передумови інтегрованого формування в майбутніх учителів професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в

- аудіюванні та читанні. Іноземні мови. 2026. № 1. С. 93–99. DOI: <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2026.1.366958>
2. Блумгардт С. Експериментальне обґрунтування методики формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні. Академічні візії. 2026. № 55. DOI: <https://doi.org/10.66556/2786-586X.55.blumhardt-s>
 3. Блумгардт С. Проблема формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти в аудіюванні та читанні у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2026. № 40. С. 107–120. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2026-40-107-120>
 4. Задорожна І., Блумгардт С. Система вправ для формування професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні в майбутніх учителів. Іноземні мови. 2025. № 3. С. 21–29. DOI: <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.3.352545>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Сокол Мар'яна Олегівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. Перспективним вважаю розширення дослідження в напрямі інтеграції рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності, зокрема аудіювання й читання з говорінням та письмом.

2. Апробація запропонованої методики в міжнародному освітньому середовищі, створення міжнародних дослідницьких груп та проведення порівняльних досліджень із залученням здобувачів і викладачів університетів різних країн. Це дозволило б перевірити універсальність запропонованої методики та розширити можливості практичного впровадження отриманих результатів. Вважаю, що такі напрями можуть стати логічним продовженням проведеного дослідження та основою для подальших наукових публікацій і міжнародної наукової співпраці здобувачки.

Свиридюк Віра Петрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри

педагогіки та методики навчання іноземних мов Київського національного лінгвістичного університету:

1. Як уже зазначалося, у першому розділі дисертації обґрунтовано доцільність поєднання диференційованого й інтегрованого формування професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні, що знайшло відображення у запропонованій системі вправ. Водночас, на нашу думку, доцільно було б чіткіше окреслити, які складники професійно орієнтованої іншомовної компетентності можуть формуватися інтегровано завдяки спільності психолінгвістичних механізмів аудіювання та читання, а які, з огляду на специфіку кожного з цих видів рецептивної мовленнєвої діяльності, потребують диференційованого методичного опрацювання. Конкретизація зазначених положень дала б змогу повніше розкрити логіку поєднання диференційованого й інтегрованого навчання у запропонованій методиці.

2. У підрозділі 2.1 обґрунтовано критерії відбору навчального матеріалу, а також представлено алгоритм його відбору й наведено відповідний приклад. Водночас у роботі варто було б докладніше охарактеризувати джерела, з яких здійснювався добір навчального матеріалу. Це підвищило б практичну цінність роботи й полегшило б упровадження запропонованої методики в освітній процес.

3. На нашу думку, дисертаційне дослідження лише виграло б, якби доекспериментальні зрізи були доповнені опитуванням їх учасників щодо труднощів виконання запропонованих завдань, особливостей сприйняття аудіо, аудіовізуальних та письмових текстів, представлених у завданнях, а також очікувань від подальшого навчання. Це створило б додаткові можливості для зіставлення відповідей здобувачів до і після експериментального навчання та сприяло б більш повному аналізу результативності запропонованої методики.

Шовкова Тетяна Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та перекладу Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

1. В п. 2.1 *Критерії відбору навчального матеріалу* на с. 103-104 зазначено, що «Оскільки в роботі йдеться як про аудиторну, так і про самостійну

роботу, обсяг тексту чи тривалість звучання не має першочергового значення, оскільки тексти більшого обсягу чи більшої тривалості звучання доцільно пропонувати для самостійного опрацювання». Проте уточнення кількісних характеристик для відбору текстів для аудиторної та самостійної роботи, на нашу думку, дозволило б викладачам більш точно орієнтуватися в умовах розробленої авторкою методики та підвищило б практичну цінність дослідження з огляду на те, що викладач має враховувати при плануванні навчального процесу програмні вимоги до цих видів роботи. Не варто, на нашу думку, нехтувати цим показником ще й з огляду на значущість розподілу часу на аудиторну та самостійну роботу в диференціації розроблених варіантів А та Б моделі формування професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні.

2. Розроблена дисертанткою система вправ організована відповідно до чотирьох етапів формування професійно орієнтованої німецькомовної компетентності в аудіюванні та читанні (Розділ 2, п.2.2, с.109-112): орієнтаційно-мотиваційного, лінгвістично-операційного, рецептивно-операційного та інтеграційного етапів. Проте назву четвертого етапу доцільно було б скорегувати, слідуючи логіці назв попередніх етапів та враховуючи застосування на цьому етапі продуктивних видів мовленнєвої діяльності, а також оскільки назва перегукується з поняттям «інтегроване навчання», і може звучати оманливо, адже й на інших етапах формування компетентності в аудіюванні та читанні відбувається інтегровано.

3. Під час ознайомлення з практичною розробкою авторської методики (Розділ 2, п.2.2., с. 119-141), зокрема з описом запропонованих вправ, помітно, що термін «аудіовізуальний текст» залишається без роз'яснення, а саме чи передбачає візуальний ряд тексту певної вправи субтитри (мультимодальний текст) чи лише відеоряд, тож це варто було б уточнити в характеристиці вправ.

Дацків Ольга Павлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка:

1. Для підсилення критично-аналітичної спрямованості і наочності

підрозділу 1.1 варто було б підсилити огляд літератури порівняльною таблицею і вказати за якими саме параметрами існуючі дослідження є недостатніми.

2. Заявлена в підрозділі 1.3 чотирикомпонентна структура цілей є типовою для вітчизняної методики навчання іноземних мов загалом і не є специфічною саме для інтегрованого формування компетентності в аудіюванні і читанні. Вважаємо, що варто було експліцитно показати специфіку кожної цілі саме через призму інтеграції двох рецептивних видів діяльності а не лише перелічити спільні для методики позиції.

3. У таблиці 2.2 (с.148) наведено доволі деталізований розподіл годин між 10 підсистемами й групами вправ (з точністю до 0,1 год.) для варіантів А і Б методики. У тексті зазначено лише, що розподіл «визначався дидактичним призначенням» підсистем – тобто, судячи з опису, є результатом власного педагогічного судження дослідниці, а не окремої процедури обґрунтування (наприклад, експертного оцінювання, пілотного апробування чи хронометражу реального виконання вправ студентами). Для методики, яка згодом отримує кількісну експериментальну перевірку з точністю до сотих балу, бажано було б пояснити, на основі яких емпіричних чи експертних процедур визначено саме такі часові коефіцієнти (0,1; 0,2; 0,3; 0,5; 0,7 год.), а не інші

Обіход Інна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.:

1. На інтеграційному етапі запропонованої методики передбачено завдання на узагальнення та використання інформації, отриманої під час читання й аудіювання, в усному та писемному спілкуванні. Водночас виконання таких завдань передбачає залучення вмінь говоріння та письма, тоді як дослідження спрямоване передусім на формування компетентності в аудіюванні та читанні. У зв'язку з цим хотілося б уточнити, чи враховувався під час оцінювання можливий вплив рівня сформованості вмінь студентів у говорінні та письмі на отримані результати.

2. У запропонованій методиці значна роль відводиться самостійній роботі студентів, особливо у варіанті Б, де частина навчального матеріалу опрацьовується до аудиторного заняття. Оскільки ефективність такого навчання залежить від систематичності виконання студентами самостійних завдань, у роботі варто було б уточнити, яким чином здійснювався контроль за їх виконанням.

3. У підрозділі 1.1 узагальнено результати проаналізованих досліджень та визначено низку методичних положень, які доцільно враховувати під час розроблення методики, серед яких - залучення цифрових технологій. Зважаючи на їх важливість у сучасному освітньому процесі, хотілося б дещо детальнішого пояснення, які саме цифрові технології та ресурси використано в запропонованій методиці та на яких етапах навчання вони застосовувалися.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Софі БЛУМГАРДТ ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Мар'яна СОКОЛ